

del present Acord i han de cooperar i consultar-se directament sempre que sigui necessari per aplicar-lo.

Article 13.

1. Les parts contractants reiteren el seu compromís, en el marc de la cooperació existent entre totes dues i de les previsions de l'Acord bilateral, d'1 de juliol de 2003, en matèria d'immigració, a col·laborar en la lluita contra la immigració irregular i contra les xarxes de tràfic de persones.

2. Les parts contractants han d'organitzar i portar a terme campanyes d'informació per prevenir els riscos i conseqüències associats a la immigració irregular.

Article 14.

(1) S'estableix un Comitè Mixt de Coordinació encarregat particularment dels aspectes següents:

1. Efectuar el seguiment de l'aplicació del present Acord i decidir les mesures necessàries per fer-ho;
2. Proposar-ne la revisió, en cas que sigui necessari;
3. Difondre en els dos estats la informació oportuna sobre el contingut de l'Acord;
4. Resoldre les dificultats que puguin sorgir en l'aplicació de l'Acord.

(2) El Comitè Mixt de Coordinació s'ha de reunir almenys un cop l'any, alternativament a la República Islàmica de Mauritània i al Regne d'Espanya, d'acord amb les condicions i a les dates fixades de comú acord. La designació dels seus membres l'han d'efectuar les autoritats competents que fixa l'article 1.1.

Article 15.

(1) El present Acord se celebra per un temps indefinit.

(2) L'Acord entra en vigor al cap de 30 dies després de la data de l'última Nota verbal per la qual una de les parts contractants n'ha d'informar l'altra sobre el compliment dels procediments nacionals exigits per a l'entrada en vigor del present Acord.

(3) El present Acord s'aplica amb caràcter provisional després que hagin transcorregut seixanta dies de la data de la signatura.

(4) Cadascuna de les parts contractants pot suspendre totalment o parcialment l'aplicació del present Acord per un període determinat sempre que hi concorrin raons de seguretat d'Estat, ordre públic o salut pública. L'adopció o, si s'escau, la supressió d'aquesta mesura, s'ha de notificar a l'altra part contractant per via diplomàtica. La suspensió de l'aplicació de l'Acord té efecte a partir del moment de la notificació a l'altra part contractant.

(5) Cadascuna de les parts contractants pot denunciar el present Acord mitjançant notificació per escrit a l'altra part contractant per via diplomàtica. En aquest cas, la terminació del present Acord es produeix al cap dels noranta dies de la notificació de la denúncia.

(6) La suspensió total o parcial o la denúncia no afecten els drets i les obligacions dels treballadors migrants que ja s'estiguin acollint a les disposicions del present Acord.

Fet en Nuakchott, el 25 de juliol de 2007, en dos exemplars en les llengües espanyola, àrab i francesa, els tres textos igualment vàlids.

Pel Regne d'Espanya
«AR»

Jesús Caldera Sánchez-Capitán,
Ministre de Treball i Assumptes
Socials

Per la República Islàmica
de Mauritània

Xeikh El kébir Ould Xbih,
Ministre d'Ocupació, Inserció
i Formació Professional

El present Acord s'aplica provisionalment des del 23 de setembre de 2007, seixanta dies després de la data de la seva signatura, segons el que estableix el seu article 15.3.

Es fa públic per a coneixement general.

Madrid, 1 d'octubre de 2007.—El secretari general tècnic del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, Francisco Fernández Fábregas.

MINISTERI D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA

18770 REIAL DECRET 1393/2007, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials. («BOE» 260, de 30-10-2007.)

La progressiva harmonització dels sistemes universitaris exigida pel procés de construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior, iniciat el 1999 amb la Declaració de Bolonya, i la consegüent interacció produïda entre aquests sistemes per les diverses normatives nacionals successivament promulgades, ha proporcionat una dimensió i una agilitat sense precedents al procés de canvi emprès per les universitats europees.

Estant pròxim l'horitzó de 2010 previst per la Declaració esmentada per a la plena consecució dels seus objectius, el sistema espanyol, tot i haver donat uns passos remarcables cap a la convergència mitjançant l'adopció successiva de normatives puntuals, mancava, tanmateix, del marc legal adequat que, d'una manera global, sustentés amb garanties la nova construcció.

La Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, posa les bases necessàries per efectuar una profunda modernització de la universitat espanyola. Així, entre altres importants novetats, el nou títol VI de la Llei estableix una nova estructuració dels ensenyaments i títols universitaris oficials que permet reorientar, amb el degut fonament normatiu, el procés anteriorment esmentat de convergència dels nostres ensenyaments universitaris amb els principis dimanants de la construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior.

El present Reial decret, seguint els principis establerts per la Llei esmentada, aprofundeix en la concepció i l'expressió de l'autonomia universitària de manera que, d'ara endavant, seran les mateixes universitats les que crearan i proposaran, d'acord amb les regles establertes, els ensenyaments i títols que hagin d'impartir i expedir, sense subjecció a l'existència d'un catàleg previ establert pel Govern, com fins ara era obligat.

Així mateix, aquest Reial decret adopta una sèrie de mesures que, a més de ser compatibles amb l'Espai Europeu d'Educació Superior, flexibilitzen l'organització dels ensenyaments universitaris, promouen la diversificació curricular i permeten que les universitats aprofitin la seva capacitat d'innovació, les seves fortaleses i oportunitats. La flexibilitat i la diversitat són elements sobre els quals descansa la proposta d'ordenació dels ensenyaments oficials com a mecanisme de resposta a les demandes de la societat en un context obert i en constant transformació.

D'altra banda, la nova organització dels ensenyaments universitaris respon no només a un canvi estructural, sinó que a més impulsa un canvi en les metodologies docents que centra l'objectiu en el procés d'aprenentatge de l'estudiant, en un context que s'estén ara al llarg de la vida.

Per aconseguir aquests objectius, en el disseny d'un títol s'hi han de reflectir més elements que la mera des-

cripció dels continguts formatius. Aquest nou model concep el pla d'estudis com un projecte d'implantació d'un ensenyament universitari. Com a tal projecte, per a la seva aprovació es requereix l'aportació de nous elements com ara: la justificació, els objectius, l'admissió d'estudiants, els continguts, la planificació, els recursos, els resultats previstos i el sistema de garantia de qualitat.

Per tant, els plans d'estudis conduents a l'obtenció d'un títol han de tenir en el centre dels seus objectius l'adquisició de competències per part dels estudiants, i han d'ampliar, sense excloure'l, el tradicional enfocament basat en continguts i hores lectives. S'ha de fer èmfasi en els mètodes d'aprenentatge de les esmentades competències així com en els procediments per avaluar-ne l'adquisició. Es proposen els crèdits europeus, ECTS, tal com es defineixen en el Reial decret 1125/2003, de 5 de setembre, com una unitat de mesura que reflecteix els resultats de l'aprenentatge i volum de treball dut a terme per l'estudiant per assolir els objectius establerts en el pla d'estudis, en què es valora la motivació i l'esforç de l'estudiant per aprendre.

La nova organització dels ensenyaments incrementa l'ocupabilitat dels titulats alhora que compleix l'objectiu de garantir-ne la compatibilitat amb les normes reguladores de la carrera professional dels empleats públics.

D'altra banda, en el supòsit de títols que habilitin per a l'accés a activitats professionals o el seu exercici, es preveu que el Govern estableixi les condicions a què s'han d'adequar els plans d'estudis per garantir que els títols acrediten la possessió de les competències i coneixements apropiats per a l'exercici professional esmentat.

La possibilitat d'introduir pràctiques externes reforça el compromís amb l'ocupabilitat dels futurs graduats i graduades perquè la formació dels estudiants dels ensenyaments de grau, en un entorn que els proporciona, tant a ells com als responsables de la formació, un coneixement més profund sobre les competències que necessitaran en el futur.

Els sistemes de garantia de la qualitat, que són part dels nous plans d'estudis, són així mateix el fonament perquè la nova organització dels ensenyaments funcioni de manera eficient i per crear la confiança sobre la qual descansa el procés d'acreditació de títols.

En aquest Reial decret, l'autonomia en el disseny del títol es combina amb un adequat sistema d'avaluació i acreditació, que permet supervisar l'execució efectiva dels ensenyaments i informar la societat sobre la qualitat d'aquests ensenyaments. La concreció del sistema de verificació i acreditació permet l'equilibri entre una capacitat més gran de les universitats per dissenyar els títols i la rendició de comptes orientada a garantir la qualitat i millorar la informació a la societat sobre les característiques de l'oferta universitària. L'acreditació d'un títol es basa en la verificació del compliment del projecte presentat per la universitat i facilita la participació en programes de finançament específics, per exemple de mobilitat de professors o estudiants.

El present Reial decret també estableix un sistema d'accés i admissió als diferents ensenyaments que aporta més claredat i transparència, perquè preveu les diferents situacions de transició des d'ordenacions anteriors fins a l'actual. Es garanteixen els drets acadèmics adquirits pels estudiants i els titulats conforme a sistemes educatius anteriors els quals, no obstant això, poden cursar els nous ensenyaments i obtenir els corresponents títols, i amb aquest objectiu les universitats, en l'àmbit de la seva autonomia, han de determinar, si s'escau, la formació addicional necessària que han de cursar per obtenir-lo.

A més, els sistemes d'accés potencien l'obertura envers els estudiants procedents d'altres països de l'Espai Europeu d'Educació Superior i d'altres àrees geogràfiques, i marquen, així, una nova estratègia en el context global de l'educació superior.

D'altra banda, un dels objectius fonamentals d'aquesta organització dels ensenyaments és fomentar la mobilitat dels estudiants, tant dins d'Europa com amb altres parts del món, i sobretot la mobilitat entre les diferents universitats espanyoles i dins d'una mateixa universitat. En aquest context és imprescindible apostar per un sistema de reconeixement i acumulació de crèdits, en què els crèdits cursats en una altra universitat han de ser reconeguts i incorporats a l'expedient de l'estudiant.

Un altre objectiu important és establir vincles adequats entre l'Espai Europeu d'Educació i l'Espai Europeu d'Investigació. Per a això, és necessària una obertura més gran en l'organització dels ensenyaments de doctorat i facilitar l'actualització o modificació dels plans d'estudi.

En l'àmbit temporal, les universitats han d'establir el seu propi calendari d'adaptació atenint-se al que estableix el present Reial decret, que recull al seu torn els compromisos adquirits pel Govern espanyol en la declaració de Bolonya, en virtut dels quals l'any 2010 tots els ensenyaments han d'estar adaptats a la nova estructura.

Finalment, s'ha de tenir en compte que la formació en qualsevol activitat professional ha de contribuir al coneixement i desenvolupament dels drets humans, els principis democràtics, els principis d'igualtat entre dones i homes, de solidaritat, de protecció mediambiental, d'accessibilitat universal i disseny per a tothom, i de foment de la cultura de la pau.

Així, en el capítol I d'aquest Reial decret s'inclouen les seves disposicions generals, el capítol II estableix amb caràcter general l'estructura dels ensenyaments universitaris oficials, que es concreten en els capítols III, IV i V per als ensenyaments de grau, màster i doctorat, respectivament. Per la seva banda, el capítol VI regula els procediments de verificació i acreditació dels títols.

A més, el present Reial decret conté onze disposicions addicionals, cinc de transitòries, una disposició derogatòria única i quatre disposicions finals.

Finalment l'annex I presenta la memòria que configura el projecte de títol oficial que han de presentar les universitats per sol·licitar-ne la verificació d'acord amb el que estableix aquesta norma i l'annex II conté la relació de matèries bàsiques que s'han inclòs en cadascuna de les branques de coneixement.

Aquest Reial decret ha estat informat favorablement pel Consell d'Universitats, format per les universitats espanyoles, i per la Conferència General de Política Universitària, formada per les comunitats autònomes. Durant el procés d'elaboració han estat consultades, a més, les organitzacions professionals.

En virtut d'això, a proposta de la ministra d'Educació i Ciència, amb l'aprovació prèvia de la ministra d'Administracions Públiques, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 26 d'octubre de 2007,

DISPOSO:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

Aquest Reial decret té per objecte desenvolupar l'estructura dels ensenyaments universitaris oficials, d'acord amb les línies generals emanades de l'Espai Europeu d'Educació Superior i de conformitat amb el que preveu l'article 37 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, en la nova redacció que en fa la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica l'anterior.

Així mateix, aquest Reial decret estableix les directrius, condicions i el procediment de verificació i acreditació que han de superar els plans d'estudis conduents a l'obtenció de títols, prèviament a la seva inclusió en el Registre d'Universitats, Centres i Títols (RUCT).

Article 2. Àmbit d'aplicació.

Les disposicions que conté aquest Reial decret són aplicables als ensenyaments universitaris oficials de grau, màster i doctorat impartides per les universitats espanyoles a tot el territori nacional.

Article 3. Ensenyaments universitaris i expedició de títols.

1. Les universitats imparteixen ensenyaments de grau, màster i doctorat conduents a l'obtenció dels corresponents títols oficials.

2. Els títols oficials els expedeix, en nom del Rei, el rector de la universitat en què s'hagin conclòs els ensenyaments que donin dret a obtenir-lo, d'acord amb els requisits bàsics que respecte al seu format, text i procediment d'expedició estableixi el Govern, amb l'informe previ del Consell d'Universitats.

3. Els ensenyaments universitaris oficials s'han de concretar en plans d'estudis que han de ser elaborats per les universitats, amb subjecció a les normes i condicions que els siguin aplicables en cada cas. Els esmentats plans d'estudis han de ser verificats pel Consell d'Universitats i autoritzats en la seva implantació per la corresponent comunitat autònoma, d'acord amb el que estableix l'article 35.2 de la Llei orgànica 6/2001, modificada per la Llei 4/2007, d'universitats. Els títols a l'obtenció dels quals condueixen han de ser inscrits en el RUCT i acreditats, tot això d'acord amb les previsions que conté aquest Reial decret.

4. Les universitats, mitjançant conveni amb altres universitats nacionals o estrangeres, poden organitzar ensenyaments conjunts conduents a l'obtenció d'un únic títol oficial de graduat o graduada, màster universitari o doctor o doctora. Amb aquesta finalitat, el pla d'estudis ha d'incloure el corresponent conveni on s'ha d'especificar, com a mínim, quina universitat és responsable de la custòdia dels expedients dels estudiants i de l'expedició i registre del títol, així com el procediment de modificació o extinció de plans d'estudis. En el supòsit de convenis amb universitats estrangeres, en tot cas, la universitat espanyola ha de custodiar els expedients dels títols que expedeixi.

5. Entre els principis generals que han d'inspirar el disseny dels nous títols, els plans d'estudis han de tenir en compte que qualsevol activitat professional s'ha de dur a terme:

a) des del respecte als drets fonamentals i d'igualtat entre homes i dones, i han d'incloure, en els plans d'estudis en què escaigui, ensenyaments relacionats amb aquests drets.

b) des del respecte i promoció dels drets humans i els principis d'accessibilitat universal i disseny per a tots de conformitat amb el que disposa la disposició final desena de la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, i han d'incloure, en els plans d'estudis en què escaigui, ensenyaments relacionats amb els drets i principis esmentats.

c) d'acord amb els valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics, i han d'incloure, en els plans d'estudis en què escaigui, ensenyaments relacionats amb els valors esmentats.

Article 4. Efectes dels títols universitaris.

Els títols universitaris que regula el present Reial decret tenen caràcter oficial i validesa a tot el territori nacional, tenen efectes acadèmics plens i habiliten, si s'escau, per a la realització d'activitats de caràcter professional regulades d'acord amb la normativa que en cada cas sigui aplicable.

Article 5. Sistema europeu de crèdits i qualificacions dels ensenyaments universitaris.

1. L'haver acadèmic que representa el compliment dels objectius previstos en els plans d'estudis conduents a l'obtenció de títols universitaris oficials es mesura en crèdits europeus (ECTS) tal com defineix el Reial decret 1125/2003, de 5 de setembre, pel qual s'estableix el sistema europeu de crèdits i el sistema de qualificacions en les titulacions universitàries de caràcter oficial i validesa a tot el territori nacional.

2. El nivell d'aprenentatge aconseguit pels estudiants en els ensenyaments oficials de grau i màster s'expressa mitjançant qualificacions numèriques, d'acord amb el que estableix l'article 5 del Reial decret 1125/2003, de 5 de setembre, esmentat. La qualificació en el doctorat s'expressa d'acord amb el que assenyala l'article 21 d'aquest Reial decret.

Article 6. Reconeixement i transferència de crèdits.

1. Amb l'objectiu de fer efectiva la mobilitat d'estudiants, tant a dins del territori nacional com a fora, les universitats han d'elaborar i fer pública la seva normativa sobre el sistema de reconeixement i transferència de crèdits, amb subjecció als criteris generals que sobre el particular estableix aquest Reial decret.

2. A l'efecte del que preveu aquest Reial decret, s'entén per reconeixement l'acceptació per una universitat dels crèdits que, havent estat obtinguts en uns ensenyaments oficials, en la mateixa universitat o en una altra, són computats en altres de diferents als efectes de l'obtenció d'un títol oficial.

Així mateix, la transferència de crèdits implica que, en els documents acadèmics oficials acreditatius dels ensenyaments seguits per cada estudiant, s'han d'incloure tots els crèdits obtinguts en ensenyaments oficials cursats anteriorment, en la mateixa universitat o una altra, que no hagin conduït a l'obtenció d'un títol oficial.

3. Tots els crèdits obtinguts per l'estudiant en ensenyaments oficials cursats en qualsevol universitat, els transferits, els reconeguts i els superats per a l'obtenció del corresponent títol han de ser inclosos en el seu expedient acadèmic i reflectits en el suplement europeu al títol, que regula el Reial decret 1044/2003, d'1 d'agost, pel qual s'estableix el procediment per a l'expedició per part de les universitats del suplement europeu al títol.

Article 7. Preus públics dels ensenyaments universitaris oficials.

D'acord amb el que disposa l'apartat b de l'article 81 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, en la nova redacció que en fa la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica l'anterior, en els ensenyaments conduents a l'obtenció de títols de caràcter oficial i validesa a tot el territori nacional, i impartits en universitats públiques, els preus públics i drets els fixa la Comunitat Autònoma, dins els límits que estableixi la Conferència General de Política Universitària, que han d'estar relacionats amb els costos de la prestació del servei.

CAPÍTOL II

Estructura dels ensenyaments universitaris oficialsArticle 8. *Estructura general.*

Els ensenyaments universitaris conduents a l'obtenció de títols de caràcter oficial i vàlidesa a tot el territori nacional s'estructuren en tres cicles, denominats respectivament grau, màster i doctorat, d'acord amb el que estableixen l'article 37 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, en la nova redacció que en fa la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica l'anterior, i aquest Reial decret.

Article 9. *Ensenyaments de grau.*

1. Els ensenyaments de grau tenen com a finalitat l'obtenció per part de l'estudiant d'una formació general, en una o diverses disciplines, orientada a la preparació per a l'exercici d'activitats de caràcter professional.

2. La superació dels ensenyaments que preveu l'apartat anterior dóna dret a l'obtenció del títol de graduat o graduada, amb la denominació específica que, en cada cas, figuri en el RUCT.

3. La denominació dels títols de graduat és: graduat o graduada en T per la universitat U, en què T és el nom del títol i U la denominació de la universitat que expedeix el títol. En el suplement europeu al títol, d'acord amb les normes que el regulin, es fa referència a la branca de coneixement en què el títol s'incardini. En tot cas, les administracions públiques han de vetllar perquè la denominació del títol estigui d'acord amb el seu contingut, i si s'escau, amb la normativa específica d'aplicació, coherent amb la seva disciplina, i no condueixi a error sobre el seu nivell o efectes acadèmics ni a confusió sobre el seu contingut i, si s'escau, efectes professionals.

Article 10. *Ensenyaments de màster.*

1. Els ensenyaments de màster tenen com a finalitat que l'estudiant adquireixi una formació avançada, de caràcter especialitzat o multidisciplinari, orientada a l'especialització acadèmica o professional, o bé a promoure la iniciació en tasques investigadores.

2. La superació dels ensenyaments que preveu l'apartat anterior dóna dret a l'obtenció del títol de màster universitari, amb la denominació específica que figuri en el RUCT.

3. La denominació dels títols de màster és: màster universitari en T per la universitat U, en què T és el nom del títol i U la denominació de la universitat que expedeix el títol. En tot cas, les administracions públiques han de vetllar perquè la denominació del títol estigui d'acord amb el seu contingut i, si s'escau, amb la normativa específica aplicable, i no condueixi a error sobre el seu nivell o efectes acadèmics ni a confusió sobre el seu contingut i, si s'escau, efectes professionals.

Article 11. *Ensenyaments de doctorat.*

1. Els ensenyaments de doctorat tenen com a finalitat la formació avançada de l'estudiant en les tècniques d'investigació, poden incorporar cursos, seminaris o altres activitats orientades a la formació investigadora i incloure l'elaboració i presentació de la corresponent tesi doctoral, consistent en un treball original d'investigació.

2. La superació dels ensenyaments que preveu l'apartat 1 anterior dóna dret a l'obtenció del títol de doctor o doctora, amb la denominació que figuri en el RUCT.

3. La denominació dels títols de doctor és: doctor o doctora per la universitat U, en què U és la denominació de la universitat que expedeix el títol.

4. Així mateix, d'acord amb el que estableixi la normativa sobre expedició de títols, s'ha d'incloure informació que especifiqui la disciplina en què s'ha elaborat la tesi doctoral.

CAPÍTOL III

Ensenyaments universitaris oficials de grauArticle 12. *Directrius per al disseny de títols de graduat.*

1. Els plans d'estudis conduents a l'obtenció del títol de graduat han de ser elaborats per les universitats i verificats d'acord amb el que estableix el present Reial decret.

2. Els plans d'estudis han de tenir 240 crèdits, que han de contenir tota la formació teòrica i pràctica que l'estudiant hagi d'adquirir: aspectes bàsics de la branca de coneixement, matèries obligatòries o optatives, seminaris, pràctiques externes, treballs dirigits, treball de fi de grau o altres activitats formatives.

En els supòsits en què això estigui determinat per normes de dret comunitari, el Govern, amb l'informe previ del Consell d'Universitats, pot assignar un nombre més gran de crèdits.

3. Aquests ensenyaments han de concloure amb l'elaboració i defensa d'un treball de fi de grau.

4. La universitat ha de proposar l'adscripció del corresponent títol de graduat o graduada a alguna de les branques de coneixement següents:

- a) Arts i humanitats
- b) Ciències.
- c) Ciències de la salut.
- d) Ciències socials i jurídiques.
- e) Enginyeria i arquitectura.

L'adscripció esmentada és també aplicable en els casos en què el títol estigui relacionat amb més d'una disciplina i s'ha de fer respecte de la principal.

5. El pla d'estudis ha de contenir un mínim de 60 crèdits de formació bàsica, dels quals com a mínim 36 han d'estar vinculats a algunes de les matèries que figuren a l'annex II d'aquest Reial decret per a la branca de coneixement a què es pretengui adscriure el títol. Aquestes matèries s'han de concretar en assignatures amb un mínim de 6 crèdits cada una i s'han d'oferir a la primera meitat del pla d'estudis.

Els crèdits restants fins a 60, si s'escau, han d'estar configurats per matèries bàsiques de la mateixa branca de coneixement o altres de les incloses a l'annex II, o per altres matèries sempre que es justifiqui el seu caràcter bàsic per a la formació inicial de l'estudiant o el seu caràcter transversal

6. Si es programen pràctiques externes, han de tenir una extensió màxima de 60 crèdits i s'han d'oferir preferentment en la segona meitat del pla d'estudis.

7. El treball de fi de grau ha de tenir entre 6 i 30 crèdits, s'ha de fer en la fase final del pla d'estudis i ha d'estar orientat a l'avaluació de competències associades al títol.

8. D'acord amb l'article 46.2.i) de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, els estudiants poden obtenir reconeixement acadèmic en crèdits per la participació en activitats universitàries culturals, esportives, de representació estudiantil, solidàries i de cooperació, fins a un màxim de 6 crèdits del total del pla d'estudis cursat.

9. Quan es tracti de títols que habilitin per a l'exercici d'activitats professionals regulades a Espanya, el Govern ha d'establir les condicions a què s'han d'adequar els cor-

responents plans d'estudis que, a més, s'han d'ajustar, si s'escau, a la normativa europea aplicable. Aquests plans d'estudis, en tot cas, s'han de dissenyar de forma que permetin obtenir les competències necessàries per exercir aquesta professió. A aquests efectes, la universitat ha de justificar l'adequació del pla d'estudis a les condicions esmentades.

Article 13. *Reconeixement de crèdits en els ensenyaments de grau.*

A més del que estableix l'article 6 d'aquest Reial decret, la transferència i reconeixement de crèdits en els ensenyaments de grau han de respectar les regles bàsiques següents:

a) Sempre que el títol al qual es pretén accedir pertanyi a la mateixa branca de coneixement, són objecte de reconeixement els crèdits corresponents a matèries de formació bàsica de la dita branca.

b) Són també objecte de reconeixement els crèdits obtinguts en les altres matèries de formació bàsica pertanyents a la branca de coneixement del títol a què es pretén accedir.

c) La resta dels crèdits poden ser reconeguts per la universitat tenint en compte l'adequació entre les competències i coneixements associats a les restants matèries cursades per l'estudiant i els previstos en el pla d'estudis o bé que tinguin caràcter transversal.

Article 14. *Accés als ensenyaments oficials de grau.*

1. L'accés als ensenyaments oficials de grau requereix estar en possessió del títol de batxiller o equivalent i la superació de la prova a què es refereix l'article 42 de la Llei orgànica 6/2001, d'universitats, modificada per la Llei 4/2007, de 12 d'abril, sense perjudici dels altres mecanismes d'accés que preveu la normativa vigent.

2. Les universitats disposen de sistemes accessibles d'informació i procediments d'acollida i orientació dels estudiants de nou ingrés per facilitar-ne la incorporació als ensenyaments universitaris corresponents. Aquests sistemes i procediments han d'incloure, en el cas d'estudiants amb necessitats educatives específiques derivades de discapacitat, els serveis de suport i assessorament adequats, que han d'avaluar la necessitat de possibles adaptacions curriculars.

CAPÍTOL IV

Ensenyaments universitaris oficials de màster

Article 15. *Directrius per al disseny de títols de màster universitari.*

1. Els plans d'estudis conduents a l'obtenció del títol de màster universitari han de ser elaborats per les universitats i verificats d'acord amb el que estableix el present Reial decret.

2. Els plans d'estudis conduents a l'obtenció dels títols de màster universitari han de tenir entre 60 i 120 crèdits, que han de contenir tota la formació teòrica i pràctica que l'estudiant hagi d'adquirir: matèries obligatòries, matèries optatives, seminaris, pràctiques externes, treballs dirigits, treball de fi de màster, activitats d'avaluació, i altres que siguin necessaris segons les característiques pròpies de cada títol.

3. Aquests ensenyaments han de concloure amb l'elaboració i defensa pública d'un treball de fi de màster, que ha de tenir entre 6 i 30 crèdits.

4. Quan es tracti de títols que habilitin per a l'exercici d'activitats professionals regulades a Espanya, el Govern

ha d'establir les condicions a què s'han d'adequar els corresponents plans d'estudis, que a més s'han d'ajustar, si s'escau, a la normativa europea aplicable. Aquests plans d'estudis, en tot cas, s'han de dissenyar de manera que permetin obtenir les competències necessàries per exercir aquesta professió. A aquests efectes la universitat ha de justificar l'adequació del pla d'estudis a les condicions esmentades.

Article 16. *Accés als ensenyaments oficials de màster.*

1. Per accedir als ensenyaments oficials de màster és necessari estar en possessió d'un títol universitari oficial espanyol o un altre expedit per una institució d'educació superior de l'Espai Europeu d'Educació Superior que faculten en el país expedidor del títol per a l'accés a ensenyaments de màster.

2. Així mateix, poden accedir els titulats conforme a sistemes educatius aliens a l'espai Europeu d'Educació Superior sense necessitat de l'homologació dels seus títols, amb la comprovació prèvia per la universitat que aquells acrediten un nivell de formació equivalent als corresponents títols universitaris oficials espanyols i que faculten en el país expedidor del títol per a l'accés a ensenyaments de postgrau. L'accés per aquesta via no implica, en cap cas, l'homologació del títol previ de què estigui en possessió l'interessat, ni el seu reconeixement a altres efectes que el de cursar els ensenyaments de màster.

Article 17. *Admissió als ensenyaments oficials de màster.*

1. Els estudiants poden ser admesos a un màster conforme als requisits específics i criteris de valoració de mèrits que, si s'escau, siguin propis del títol de màster universitari o que estableixi la universitat.

2. La universitat ha d'incloure els procediments i requisits d'admissió en el pla d'estudis, entre els quals poden figurar requisits de formació prèvia específica en algunes disciplines.

3. Aquests sistemes i procediments han d'incloure, en el cas d'estudiants amb necessitats educatives específiques derivades de discapacitat, els serveis de suport i assessorament adequats, que avaluen la necessitat de possibles adaptacions curriculars, itineraris o estudis alternatius.

4. L'admissió no implica, en cap cas, cap modificació dels efectes acadèmics i, si s'escau, professionals que corresponguin al títol previ de què estigui en possessió l'interessat, ni el seu reconeixement a altres efectes que el de cursar ensenyaments de màster.

CAPÍTOL V

Ensenyaments de doctorat

Article 18. *Programa de doctorat.*

Per obtenir el títol de doctor o doctora és necessari haver superat un període de formació i un període d'investigació organitzat. El conjunt organitzat de totes les activitats formatives i d'investigació conduents a l'obtenció del títol s'anomena programa de doctorat.

Article 19. *Accés als ensenyaments de doctorat.*

1. Per accedir al programa de doctorat en el seu període de formació és necessari complir les mateixes condicions que per a l'accés als ensenyaments oficials de màster, a l'article 16 d'aquest Reial decret.

2. Per accedir al programa de doctorat en el seu període d'investigació és necessari estar en possessió d'un títol oficial de màster universitari, o un altre del mateix nivell expedit per una institució d'educació superior de l'Espai Europeu d'Educació Superior. A més, hi poden accedir els que estiguin en possessió de títol obtingut conforme a sistemes educatius aliens a l'espai Europeu d'Educació Superior, sense necessitat de la seva homologació, però amb la comprovació prèvia que el títol acrediti un nivell de formació equivalent als corresponents títols espanyols de màster universitari i que faculta al país expedidor del títol per a l'accés a estudis de doctorat. Aquesta admissió no implica, en cap cas, l'homologació del títol previ de què estigui en possessió l'interessat, ni el seu reconeixement a altres efectes que el de cursar ensenyaments de doctorat.

Així mateix, s'hi pot accedir havent complert alguna de les condicions següents:

a) Haver superat 60 crèdits inclosos en un o diversos màsters universitaris, d'acord amb l'oferta de la universitat. De manera excepcional, poden accedir al període d'investigació els estudiants que acreditin 60 crèdits de nivell de postgrau que hagin estat configurats, d'acord amb la normativa que estableixi la universitat, per activitats formatives no incloses en màsters universitaris. Aquest supòsit es pot donar per criteris d'interès estratègic per a la universitat o per motius científics que aconsellin la formació de doctors en un àmbit determinat. En tot cas, per a l'aprovació d'aquest tipus de període de formació és necessari disposar d'un informe favorable de l'agència avaluadora d'acord amb el que estableix l'article 24 d'aquest Reial decret.

b) Estar en possessió d'un títol de graduat o graduada amb una durada, conforme a normes de dret comunitari, almenys de 300 crèdits.

Article 20. *Admissió als ensenyaments de doctorat.*

1. Les universitats han d'establir els procediments i criteris d'admissió al corresponent programa de doctorat en qualsevol dels seus períodes. Entre els criteris pot figurar l'exigència de formació prèvia específica en algunes disciplines.

2. Aquests sistemes i procediments han d'incloure, en el cas d'estudiants amb necessitats educatives específiques derivades de discapacitat, els serveis de suport i assessorament adequats, que han d'avaluar la necessitat de possibles adaptacions curriculars, itineraris o estudis alternatius.

3. Els estudiants admesos al període d'investigació han de formalitzar cada curs acadèmic la seva matrícula a la universitat, que els atorga el dret a la tutela acadèmica, a la utilització dels recursos necessaris per al desenvolupament del seu treball i la plenitud de drets que preveu la normativa per als estudiants de doctorat.

4. Als efectes del que estableix l'article 8 de l'Estatut del personal investigador en formació, aprovat pel Reial decret 63/2006, de 27 de gener, en relació amb l'article 11.1 del Text refós de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, a l'inici del període d'investigació a què es refereix l'apartat 3 d'aquest article, les universitats han d'expedir el corresponent certificat que es considera condició habilitadora per al contracte en pràctiques del personal investigador en formació.

Article 21. *La tesi doctoral.*

1. La tesi doctoral consisteix en un treball original d'investigació elaborat pel candidat en qualsevol disciplina.

2. La universitat ha d'establir procediments amb la finalitat de garantir la qualitat de les tesis doctorals tant en la seva elaboració com en el procés d'avaluació. Aquests procediments han d'incloure les previsions relatives a l'elecció i al registre del tema de la tesi doctoral i a la llengua en què es redactarà i en la qual es defensarà la tesi doctoral.

3. Per a l'elaboració de la tesi doctoral, la universitat ha d'assignar un director al doctorand, que ha de ser un doctor amb experiència investigadora acreditada. La tesi pot ser codirigida per altres doctors.

4. En el procés d'avaluació i previ a l'acte de defensa, la universitat ha de garantir la publicitat de la tesi doctoral finalitzada de manera que altres doctors puguin remetre observacions sobre el seu contingut.

5. El tribunal que avalui la tesi doctoral es compon d'acord amb les normes que estableixi la universitat. Tots els membres han de tenir el títol de doctor i experiència investigadora acreditada. En qualsevol cas només poden formar part del tribunal dos membres de la universitat responsable de l'expedició del títol.

6. La tesi doctoral s'ha d'avaluar en l'acte de defensa que té lloc en sessió pública i consisteix en l'exposició i defensa pel doctorand del treball d'investigació elaborat davant els membres del tribunal. Els doctors presents en l'acte públic poden formular qüestions en el moment i la forma que assenyali el president del tribunal.

7. El tribunal ha d'emetre un informe i la qualificació global concedida a la tesi d'acord amb la següent escala: «no apte», «aprovat», «notable» i «excel·lent». El tribunal pot atorgar la menció de «cum laude» si la qualificació global és d'excel·lent i en aquest sentit s'emet el vot per unanimitat.

8. Una vegada aprovada la tesi doctoral, la universitat s'ha d'ocupar del seu arxiu i n'ha de remetre un exemplar així com la informació necessària al Ministeri d'Educació i Ciència als efectes oportuns.

Article 22. *Menció europea en el títol de doctor.*

1. Es pot incloure en l'anvers del títol de doctor o doctora la menció «doctor europeu», sempre que hi concorrin les circumstàncies següents:

a) Que, durant el període de formació necessari per a l'obtenció del títol de doctor, el doctorand hagi realitzat una estada mínima de tres mesos fora d'Espanya en una institució d'ensenyament superior o centre d'investigació d'un Estat membre de la Unió Europea, cursant estudis o duent a terme treballs d'investigació que li hagin estat reconeguts per la universitat.

b) Que una part de la tesi doctoral, almenys el resum i les conclusions, s'hagi redactat i sigui presentada en una de les llengües oficials de la Unió Europea diferent de qualsevol de les llengües oficials a Espanya.

c) Que la tesi hagi estat informada per un mínim de dos experts pertanyents a alguna institució d'educació superior o institut d'investigació d'un Estat membre de la Unió Europea diferent d'Espanya.

d) Que, com a mínim, un expert pertanyent a alguna institució d'educació superior o centre d'investigació d'un Estat membre de la Unió Europea diferent d'Espanya, amb el títol de doctor, i diferent del responsable de l'estada esmentada a l'apartat a) i els esmentats a l'apartat c), hagi format part del tribunal avaluador de les tesis.

2. La defensa de la tesi s'ha d'efectuar en la mateixa universitat en què el doctorand estigui inscrit.

Article 23. *Professorat dels ensenyaments de doctorat.*

El professorat responsable dels ensenyaments de doctorat ha d'estar en possessió del títol de doctor.

CAPÍTOL VI

Verificació i acreditació dels títols**Article 24. Verificació i acreditació.**

1. Una vegada elaborats els plans d'estudis conduents a l'obtenció de títols oficials, han de ser verificats pel Consell d'Universitats d'acord amb les normes establertes en el present capítol.

2. Els títols universitaris oficials s'han de sotmetre a un procediment d'avaluació cada 6 anys a comptar de la data del seu registre en el RUCT, amb la finalitat de mantenir-ne l'acreditació.

3. A aquests efectes, l'Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació (ANECA) ha d'establir els protocols de verificació i acreditació necessaris conforme al que disposa aquest Reial decret.

Article 25. Procediment de verificació.

1. El pla d'estudis elaborat per la universitat s'ha d'enviar al Consell d'Universitats per a la seva verificació. Aquest Consell ha de comprovar si s'ajusta als protocols a què es refereix l'apartat 3 de l'article anterior. En cas que hi hagi deficiències, el Consell d'Universitats ha de tornar el pla d'estudis a la universitat perquè en faci les modificacions oportunes en el termini de 10 dies naturals.

2. El Consell d'Universitats ha d'enviar el pla d'estudis a l'ANECA perquè elabori l'informe d'avaluació, que té el caràcter preceptiu i determinant a què es refereix l'article 42.5.c de la Llei 30/1992, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

3. L'ANECA ha d'avaluar els plans d'estudis, d'acord amb els protocols de verificació a què es refereix l'article 24.3 d'aquest Reial decret.

4. L'avaluació del pla d'estudis l'ha de fer una comissió formada per experts de l'àmbit acadèmic i, si s'escau, professional, del títol corresponent. Aquests experts han de ser avaluadors independents i de reconegut prestigi designats per l'ANECA.

5. L'agència esmentada ha d'elaborar una proposta d'informe que s'ha d'expressar, de forma motivada, en termes favorables o desfavorables en el pla d'estudis presentat, podent-hi incloure, si s'escau, recomanacions sobre la manera de millorar-lo. Aquest informe l'ha d'enviar l'ANECA a la universitat perquè pugui presentar-hi al·legacions en el termini de 20 dies naturals.

6. Una vegada conclòs el termini i valorades, si s'escau, les al·legacions, l'ANECA ha d'elaborar l'informe d'avaluació que ha de ser favorable o desfavorable i l'ha de remetre al Consell d'Universitats.

7. El Consell d'Universitats ha de comprovar la denominació proposada per al títol, que el pla d'estudis disposa de l'informe d'avaluació favorable, que s'adequa a les previsions d'aquest Reial decret i és coherent amb la denominació del títol proposat. En el termini de 6 mesos des de la data d'enviament, el Consell d'Universitats ha de dictar la resolució de verificació, que ha de ser positiva si es compleixen les condicions assenyalades, o negativa, en cas contrari.

8. La resolució de verificació s'ha de comunicar al Ministeri d'Educació i Ciència, a la Comunitat Autònoma interessada i a la universitat.

9. Contra la Resolució de verificació, la universitat pot recórrer davant la Presidència del Consell d'Universitats. En el cas de ser admesa a tràmit la reclamació, aquesta ha de ser valorada per una comissió designada a l'efecte per l'òrgan esmentat i formada per experts que no hagin intervingut en l'avaluació que ha conduït a la resolució negativa. Aquesta comissió ha d'examinar l'expedient

relatiu a la verificació per vetllar per les garanties establertes i pot ratificar la resolució o, si s'escau, acceptar la reclamació i remetre-la a l'ANECA, indicant de forma concreta els aspectes de l'avaluació que han de ser revisats, tot això en un termini màxim de tres mesos.

10. L'examen de la reclamació s'ha de fer basant-se en el pla d'estudis elaborat per la universitat i tota la documentació que conté l'expedient.

11. L'ANECA ha d'analitzar els aspectes que assenyalava el Consell d'Universitats i ha de remetre el corresponent informe, basant-se en el qual el Consell d'Universitats ha d'emetre la resolució definitiva. En cas de ser desestimada la reclamació, el Consell d'Universitats ho ha de comunicar a la universitat i a la corresponent comunitat autònoma, i en cas de ser estimada ha de dictar la resolució de verificació i procedir segons el que estableix el punt 8 d'aquest article.

Article 26. Inscripció en el Registre i els seus efectes.

1. Després de l'autorització de la comunitat autònoma i la verificació del pla d'estudis a què es refereix l'article anterior, el Ministeri d'Educació i Ciència ha d'elevat al Govern la proposta per a l'establiment del caràcter oficial del títol i la seva inscripció en el RUCT, l'aprovació mitjançant acord del Consell de Ministres del qual s'ha de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

2. La inscripció en el RUCT a què es refereix aquest article té com efecte la consideració inicial de títol acreditat.

Article 27. Renovació de l'acreditació dels títols.

1. L'acreditació dels títols universitaris oficials s'ha de mantenir quan obtinguin un informe d'acreditació positiu, transcorreguts els sis anys a què es refereix l'article 24.2, i sigui comunicat al RUCT.

Per obtenir un informe positiu s'ha de comprovar que el pla d'estudis corresponent s'està portant a terme d'acord amb el seu projecte inicial, mitjançant una avaluació que ha d'incloure, en tot cas, una visita externa a la institució. En cas d'informe negatiu, s'ha de comunicar a la universitat, a la comunitat autònoma i al Consell d'Universitats per tal que es puguin corregir les deficiències trobades. Si no és així, el títol es dona de baixa en l'esmentat Registre i perd el seu caràcter oficial i la seva validesa a tot el territori nacional, i en la resolució corresponent s'han d'establir les garanties necessàries per als estudiants que estiguin cursant els dits estudis.

2. L'informe a què es refereix l'apartat 1 l'han d'efectuar l'ANECA o els òrgans d'avaluació que la Llei de les comunitats autònomes determinin, i l'han de comunicar al Registre per a la seva oportuna inscripció.

3. La Conferència General de Política Universitària ha d'aprovar els criteris de coordinació, cooperació i reconeixement mutu per a la participació en el procediment a què es refereix aquest article.

4. L'ANECA i els òrgans d'avaluació que la Llei de les comunitats autònomes determinin han de fer un seguiment dels títols registrats, basant-se en la informació pública disponible, fins al moment en què s'hagin de sotmetre a l'avaluació per renovar-ne l'acreditació. En cas de detectar-se alguna deficiència, s'ha de comunicar a la universitat, a la comunitat autònoma i al Consell d'Universitats perquè pugui ser corregida. En cas que les deficiències trobades suposin un greu risc per a la qualitat mínima exigible en els ensenyaments impartits, d'acord amb la comunitat autònoma responsable es pot iniciar un procés d'avaluació en els termes previstos en aquest article.

Article 28. Modificació i extinció dels plans d'estudis conduents a títols oficials.

1. Les modificacions dels plans d'estudis a què es refereix el present Reial decret han de ser aprovades per les universitats, en la forma que determinin els seus estatuts o normes d'organització i funcionament i, si s'escau, les corresponents normatives autonòmiques que han de preservar l'autonomia acadèmica de les universitats.

2. Aquestes modificacions han de ser notificades al Consell d'Universitats, que les ha d'enviar a l'ANECA per a la seva valoració. En el supòsit que aquestes modificacions no suposin, segons el parer de les comissions a què es refereix l'article 25, un canvi en la naturalesa i objectius del títol inscrit, o hagin transcorregut tres mesos sense un pronunciament exprés, la universitat ha de considerar acceptada la seva proposta. En cas contrari, es considera que es tracta d'un nou pla d'estudis i aquest aspecte ha de ser posat en coneixement del Consell d'Universitats que l'ha de traslladar a la corresponent universitat per tornar a iniciar, si s'escau, els procediments de verificació, autorització i inscripció que preveuen els articles 25 i 26. En aquest supòsit el pla d'estudis anterior es considera extingit i l'extinció s'ha de comunicar al RUCT per a la seva oportuna anotació.

3. Es considera extingit un pla d'estudis quan aquest pla no superi el procés d'acreditació que preveu l'article 27.

4. Les universitats estan obligades a garantir l'adequat desenvolupament efectiu dels ensenyaments que hagin iniciat els seus estudiants fins a la seva finalització.

Disposició addicional primera. Implantació de les nous ensenyaments.

1. La implantació per les universitats dels plans d'estudis conduents a l'obtenció dels títols que preveu aquest Reial decret es pot fer de manera simultània, per a un o diversos cursos, o progressiva, d'acord amb la temporalitat que preveu el corresponent pla d'estudis.

2. En el curs acadèmic 2010-2011 no es poden oferir places de nou ingrés en primer curs per a les actuals titulacions de llicenciat, diplomad, arquitecte, enginyer, arquitecte tècnic i enginyer tècnic.

Disposició addicional segona. Incorporació a les nous ensenyaments.

Els alumnes que hagin començat els estudis conforme a anteriors ordenacions universitàries poden accedir als ensenyaments regulats en aquest Reial decret, amb l'admissió prèvia de la universitat corresponent d'acord amb el que estableixen aquest Reial decret i la normativa de la mateixa universitat.

Disposició addicional tercera. Doctor honoris causa.

D'acord amb el que estableixi la seva normativa, les universitats poden nomenar doctor honoris causa aquelles persones que, en atenció als seus mèrits acadèmics, científics o personals, siguin creditors d'aquesta distinció.

Disposició addicional quarta. Efecte dels títols universitaris oficials corresponents a l'anterior ordenació.

1. Els títols universitaris oficials obtinguts conforme a plans d'estudis anteriors a l'entrada en vigor del present Reial decret mantenen tots els seus efectes acadèmics i, si s'escau, professionals.

2. Els qui, estant en possessió d'un títol oficial de llicenciat, arquitecte o enginyer, pretenguin accedir a ensenyaments conduents a un títol de grau han d'obtenir el

reconeixement de crèdits que escaigui d'acord amb el que disposa l'article 13 del present Reial decret.

Així mateix, poden accedir als ensenyaments oficials de màster sense necessitat de cap requisit addicional, sense perjudici del que estableix l'article 17. A més, les universitats, en l'àmbit de la seva autonomia, poden reconèixer crèdits a aquests titulats tenint en compte l'adequació entre les competències i els coneixements derivats dels ensenyaments cursats i els que preveu el pla d'estudis dels ensenyaments de màster sol·licitats.

Els titulats a què es refereix aquest apartat també poden accedir directament al període d'investigació del programa de doctorat si estan en possessió del diploma d'estudis avançats, obtingut d'acord amb el que disposa el Reial decret 778/1998, de 30 d'abril, o han obtingut la suficiència investigadora que regula el Reial decret 185/1985, de 23 de gener.

3. Els qui, estant en possessió d'un títol oficial de diplomad, arquitecte tècnic o enginyer tècnic, pretenguin cursar ensenyaments dirigits a l'obtenció d'un títol oficial de grau, han d'obtenir el reconeixement de crèdits que correspongui d'acord amb el que preveu l'article 13 del present Reial decret.

Els titulats a què es refereix el paràgraf anterior també poden accedir als ensenyaments oficials de màster sense necessitat de cap requisit addicional, sense perjudici del que estableix l'article 17. En tot cas, les universitats, en l'àmbit de la seva autonomia, poden exigir formació addicional necessària tenint en compte l'adequació entre les competències i els coneixements derivats dels ensenyaments cursats en els plans d'estudis d'origen i els que preveu el pla d'estudis dels ensenyaments de màster sol·licitats.

Disposició addicional cinquena. Règims específics.

1. Amb independència del que estableix la normativa específica sobre homologació de títols estrangers d'educació superior, aquests títols poden ser equivalents a efectes parcials o totals al corresponent títol espanyol quan s'estableixi expressament en acords o convenis internacionals de caràcter bilateral o multilateral en què l'Estat espanyol sigui part.

2. Els enginyers d'armament i construcció i els enginyers d'armes navals poden obtenir els títols oficials de màster i de doctor d'acord amb el que disposa el Decret 3058/1964, de 28 de setembre, i normes concordants. A aquests efectes, han de complir els requisits generals sobre estudis de grau i postgrau establerts en aquest Reial decret que siguin aplicables, i les condicions específiques que, sobre això, estableixi el Ministeri de Defensa.

Disposició addicional sisena. Universitats de l'Església Catòlica.

1. De conformitat amb el que estableix la disposició addicional quarta de la Llei orgànica 6/2001 de 21 de desembre, d'universitats, les universitats de l'Església Catòlica establertes a Espanya abans de l'Acord de 3 de gener de 1979, entre l'Estat espanyol i la Santa Seu, sobre ensenyament i assumptes culturals, en virtut del que estableix el Conveni entre la Santa Seu i l'Estat espanyol, de 10 de maig de 1962, així com en l'Acord esmentat, mantenen els seus procediments especials en matèria de reconeixement d'efectes civils de plans d'estudis i títols, si és que no opten per transformar-se en universitats privades.

2. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, i als únics efectes de fer efectius els procediments esmentats, aquestes universitats han de sol·licitar al Consell d'Universitats la verificació dels plans d'estudis conduents a l'obtenció de títols oficials que s'ha de portar a

terme una vegada es comprovi que els plans d'estudis esmentats s'ajusten a les directrius i condicions que estableix el Govern amb caràcter general.

3. Verificat el títol conforme al que estableix l'apartat anterior, el Consell d'Universitats l'ha de remetre al Govern, que n'ha d'establir el caràcter oficial, ordenar-ne la inscripció en RUCT, i la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

4. Amb la finalitat de renovar la seva acreditació, els títols inscrits així s'han de sotmetre al procediment d'avaluació previst per a tots els títols universitaris oficials, que estableix l'article 27 d'aquest Reial decret.

Disposició addicional setena. *Modificació del Reial decret 285/2004.*

Es modifica l'apartat 5 de l'article 17 del Reial decret 285/2004, de 20 de febrer, pel qual es regulen les condicions d'homologació i convalidació de títols i estudis estrangers d'educació superior, que queda redactat de la manera següent:

«Quan l'interessat no superi els requisits formatius complementaris exigits en el termini de quatre anys a comptar de la notificació de la resolució, l'homologació condicionada perd la seva eficàcia, sense perjudici que, a partir d'aquest moment, l'interessat pugui sol·licitar la convalidació per estudis parcials.»

Disposició addicional vuitena. *Règim transitori de la modificació del Reial decret 285/2004.*

La modificació del Reial decret 285/2004, de 20 de febrer, pel qual es regulen les condicions d'homologació i convalidació de títols i estudis estrangers d'educació superior, que estableix la disposició addicional setena, té el règim transitori següent:

1. El termini de quatre anys per a la superació dels requisits formatius complementaris s'ha d'aplicar a tots els expedients tramitats d'acord amb el Reial decret 285/2004, sobre els quals no s'hagi dictat resolució en la data d'entrada en vigor del present Reial decret, amb independència de la seva data d'inici.

2. En el cas de resolucions d'homologació, condicionades a la superació de requisits formatius complementaris, dictades abans de l'entrada en vigor del present Reial decret, si el termini de dos anys per a la superació dels requisits formatius complementaris no ha vençut el dia de l'esmentada entrada en vigor, s'entén prorrogat fins a un total de quatre anys, a comptar de la notificació de la resolució. Si el termini de dos anys ja ha vençut abans de l'entrada en vigor del present Reial decret, s'entén concedit un nou termini complementari de dos anys per a la superació dels requisits formatius complementaris, a comptar de l'entrada en vigor esmentada.

Disposició addicional novena. *Verificació del compliment de les condicions per als títols relacionats amb els articles 12.9 i 15.4.*

El Ministeri d'Educació i Ciència ha de precisar els continguts de l'annex I del present Reial decret, als quals s'han d'ajustar les sol·licituds per a l'obtenció de la verificació dels plans d'estudis en els casos a què es refereixen els articles 12.9 i 15.4 d'aquest Reial decret, amb l'informe previ del Consell d'Universitats i escoltats, si s'escau, els col·legis i associacions professionals afectats.

Disposició addicional desena. *Títols d'especialistes en ciències de la salut.*

1. Els títols universitaris a què es refereix el present Reial decret no poden induir a confusió ni coincidir en la seva denominació i continguts amb els dels especialistes en ciències de la salut que regula el capítol III de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries.

2. Les universitats han de determinar, en funció de la formació investigadora que acrediti cadascun dels especialistes en ciències de la salut dels que preveu l'apartat anterior, la formació addicional que, si s'escau, hagin de cursar per tal de presentar i defensar la tesi doctoral.

Disposició addicional onzena. *Títols no oficials.*

Les universitats, en ús de la seva autonomia, poden impartir altres ensenyaments conduents a l'obtenció d'altres títols diferents dels expressats a l'article 3.1. L'expedició d'aquests títols s'ha de fer de la manera que determini la universitat, sense que ni la seva denominació ni el format en què es confeccionin els corresponents títols puguin induir a confusió amb els títols oficials que s'estableixen en els articles 9, 10 i 11 del present Reial decret.

Disposició transitòria primera. *Implantació d'ensenyaments de grau per al curs acadèmic 2008-2009.*

Les sol·licituds de verificació de plans d'estudis presentades al Consell d'Universitats anteriorment al 15 de febrer de 2008 han de ser verificades en el termini màxim de 3 mesos.

Disposició transitòria segona. *Ensenyaments anteriors.*

a) Als estudiants que en la data d'entrada en vigor d'aquest Reial decret hagin iniciat estudis universitaris oficials conforme a anteriors ordenacions, els són aplicables les disposicions reguladores per a les quals hagin iniciat els seus estudis, sense perjudici del que estableix la disposició addicional segona d'aquest Reial decret, fins al 30 de setembre de 2015, en què quedaran definitivament extingides.

b) Els procediments d'autorització per a la implantació en el curs 2008-09 de programes oficials de postgrau iniciats abans de l'entrada en vigor del present Reial decret s'han de regular d'acord a la normativa aplicable prèvia.

Disposició transitòria tercera. *Estudiants de doctorat.*

Als estudiants que en la data d'entrada en vigor d'aquest Reial decret hagin iniciat estudis de doctorat els són aplicables les disposicions reguladores del doctorat i d'expedició del títol de doctor per a les quals hagin iniciat els estudis esmentats. En tot cas el règim relatiu a elaboració, tribunal, defensa i avaluació de la tesi doctoral és aplicable als estudiants esmentats a partir d'un any de la seva entrada en vigor.

Disposició transitòria quarta. *Títols universitaris vinculats amb activitats professionals regulades.*

Als efectes del que disposen els articles 12.9 i 15.4 del present Reial decret, són aplicables les actuals directrius generals pròpies dels títols corresponents, pel que fa a la seva denominació, matèries i contingut d'aquestes matèries, mentre no es produeixi l'aprovació pel Govern de les condicions que les substitueixin.

Disposició transitòria cinquena. *Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació.*

Mentre no es porti a efecte la previsió que conté l'article 32 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, en la nova redacció que en fa la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica l'anterior, les funcions atribuïdes a l'ANECA en el present Reial decret, així com en el Reial decret 1312/2007, de 5 d'octubre, pel qual s'estableix l'acreditació nacional per a l'accés als cossos docents universitaris, les ha d'exercir l'actual Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogats els reials decrets 55/2005, de 21 de gener, pel qual s'estableix l'estructura dels ensenyaments universitaris i es regulen els estudis universitaris oficials de grau, i 56/2005, de 21 de gener, pel qual es regulen els estudis universitaris oficials de postgrau, sense perjudici del que estableix la disposició transitòria segona.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.30a de la Constitució Espanyola i en ús de l'autorització atorgada al Govern per l'apartat 1 de la disposició final setena de la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats i és aplicable a tot el territori nacional.

Disposició final segona. *Actualització dels annexos.*

S'habilita el Ministeri d'Educació i Ciència, escoltat el Consell d'Universitats, per modificar, corregir o actualitzar, quan sigui necessari, els annexos del present Reial decret.

Disposició final tercera. *Habilitació per al desplegament reglamentari.*

Correspon al Ministeri d'Educació i a les Universitats, en l'àmbit de les seves respectives competències, dictar les disposicions necessàries per al desplegament i l'aplicació del que disposa aquest Reial decret.

Disposició final quarta. *Entrada en vigor.*

El present Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial d'Estat».

Madrid, 29 d'octubre de 2007.

JUAN CARLOS R.

La ministra d'Educació i Ciència,
MERCEDES CABRERA CALVO-SOTELO

ANNEX I

Memòria per a la sol·licitud de verificació de títols oficials

La present memòria configura el projecte de títol oficial que han de presentar les universitats per a la seva corresponent verificació. El projecte constitueix el compromís de la institució sobre les característiques del títol i les condicions en què s'han de desenvolupar els ensenyaments. En la fase d'acreditació, la universitat ha de justifi-

car l'ajustament de la situació del que s'ha realitzat amb el que es proposa en el projecte presentat, o justificar les causes del desajustament i les accions realitzades en cadascun dels àmbits.

1. Descripció del títol.

1.1 Denominació.

1.2 Universitat sol·licitant, i centre responsable dels ensenyaments conduents al títol, o si s'escau, departament o institut.

1.3 Tipus d'ensenyament de què es tracta (presencial, semipresencial, a distància, etc.).

1.4 Nombre de places de nou ingrés ofertes (estimació per als primers 4 anys).

1.5 Nombre mínim de crèdits europeus de matrícula per estudiant i període lectiu i, si s'escau, normes de permanència. Els requisits plantejats en aquest apartat poden permetre als estudiants cursar estudis a temps parcial i han d'atendre a qüestions derivades de l'existència de necessitats educatives especials.

1.6 Resta d'informació necessària per a l'expedició del suplement europeu al títol d'acord amb la normativa vigent.

2. Justificació.

2.1 Justificació del títol proposat, on s'argumenti el seu interès acadèmic, científic o professional.

2.2 En el cas dels títols de graduat o graduada: referents externs a la universitat proponent que avalin l'adequació de la proposta a criteris nacionals o internacionals per a títols de similars característiques acadèmiques. Poden ser:

Llibres blancs del programa de convergència europea de l'ANECA (www.aneca.es, secció llibres blancs).

Plans d'estudis d'universitats espanyoles, universitats europees i internacionals de qualitat o interès contrastat. Informes d'associacions o col·legis professionals, nacionals, europees, d'altres països o internacionals.

Títols del catàleg vigents a l'entrada en vigor de la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats.

Altres, amb la justificació de la seva qualitat o interès acadèmic.

2.3 Descripció dels procediments de consulta interns i externs utilitzats per a l'elaboració del pla d'estudis. Aquests poden haver sigut amb professionals, estudiants o altres col·lectius.

3. Objectius.

3.1 Competències generals i específiques que els estudiants han d'adquirir durant els seus estudis, i que siguin exigibles per atorgar el títol. Les competències proposades han de ser avaluables. S'han de tenir compte els principis que recull l'article 3.5 d'aquest Reial decret.

3.2 S'han de garantir, com a mínim, les competències bàsiques següents, en el cas del grau, i les altres que figurin en el marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior, MECES:

Que els estudiants hagin demostrat tenir coneixements i comprendre'ls en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general i sol estar en un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi;

Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements a la seva feina o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi;

Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica;

Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat o no especialitzat;

Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

3.3 S'han de garantir, com a mínim, les competències bàsiques següents, en el cas del màster, i les altres que figurin en el marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior, MECES:

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi;

Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis;

Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions –i els coneixements i raons últimes que les sustenten– a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats;

Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser en bona mesura autòdrida o autònoma.

3.4 S'han de garantir, com a mínim, les competències bàsiques següents, en el cas del doctorat, i les altres que figurin en el marc espanyol de qualificacions per a l'educació superior, MECES:

Que els estudiants hagin demostrat una comprensió sistemàtica d'un camp d'estudi i el domini de les habilitats i mètodes d'investigació relacionats amb el camp esmentat;

Que els estudiants hagin demostrat la capacitat de concebre, dissenyar, posar en pràctica i adoptar un procés substancial d'investigació amb serietat acadèmica;

Que els estudiants hagin efectuat una contribució a través d'una investigació original que amplii les fronteres del coneixement desenvolupant un corpus substancial, del qual part mereixi la publicació referenciada a escala nacional o internacional;

Que els estudiants siguin capaços de realitzar una anàlisi crítica, avaluació i síntesis d'idees noves i complexes;

Que els estudiants sàpiguen comunicar-se amb els seus col·legues, amb la comunitat acadèmica en conjunt i amb la societat en general sobre les seves àrees de coneixement;

Que se'ls suposi capaços de fomentar, en contextos acadèmics i professionals, l'avanç tecnològic, social o cultural dins d'una societat basada en el coneixement.

4. Accés i admissió d'estudiants.

4.1 Sistemes accessibles d'informació prèvia a la matriculació i procediments accessibles d'acollida i orientació dels estudiants de nou ingrés per facilitar que s'incorporin a la universitat i l'ensenyament.

4.2 Si s'escau, sempre autoritzades per l'administració competent, s'han d'indicar les condicions o proves d'accés especials.

4.3 Sistemes accessibles de suport i orientació dels estudiants un cop matriculats.

4.4 Transferència i reconeixement de crèdits: sistema proposat per la universitat d'acord amb l'article 13 d'aquest Reial decret.

5. Planificació dels ensenyaments.

5.1 Estructura dels ensenyaments:

- Denominació del mòdul o matèria.
- Contingut en crèdits ECTS.
- Organització temporal: semestral, trimestral o setmanal, etc.
- Caràcter obligatori o optatiu.

Taula 1: Resum de les matèries que constitueixen la proposta en un títol de graduat i la seva distribució en crèdits

Tipus de matèria	Crèdits
Formació bàsica	
Obligatòries	
Optatives	
Pràctiques externes (si s'inclouen)	
Treball de fi de grau	
Total	240

5.1 Procediments per a l'organització de la mobilitat dels estudiants propis i d'acollida. Ha d'incloure el sistema de reconeixement i acumulació de crèdits ECTS.

5.2 Descripció dels mòduls o matèries d'ensenyament-aprenentatge que constitueixen l'estructura del pla d'estudis, incloent-hi les pràctiques externes i el treball de fi de grau o màster, d'acord amb la taula següent:

Taula 2: Model de taula per a cada mòdul o matèria del pla d'estudis proposat

Denominació del mòdul o matèria:	
Competències que adquireix l'estudiant amb l'esmentat mòdul o matèria.	A definir per la universitat.
Breu descripció dels seus continguts.	A definir per la universitat.
Activitats formatives amb el seu contingut en crèdits ECTS, la seva metodologia d'ensenyament-aprenentatge i la seva relació amb les competències l'estudiant que ha d'adquirir.	A definir per la universitat.
Sistema d'avaluació de l'adquisició de les competències i sistema de qualificacions d'acord amb la legislació vigent.	A definir per la universitat.

6. Personal acadèmic.

6.1 Professorat i altres recursos humans necessaris i disponibles per portar a terme el pla d'estudis proposat.

6.2 Dels recursos humans disponibles, s'ha d'indicar, com a mínim, la seva categoria acadèmica, la seva vinculació a la universitat i la seva experiència docent i investigadora o professional.

7. Recursos materials i serveis.

7.1 Justificació que els mitjans materials i serveis disponibles (espais, instal·lacions, laboratoris, equipament científic, tècnic o artístic, biblioteca i sales de lec-

tura, noves tecnologies, etc.), són adequats per garantir el desenvolupament de les activitats formatives planificades, observant els criteris d'accessibilitat universal i disseny per a tothom.

7.2 En cas que no es disposi de tots els recursos materials i serveis necessaris en el moment de la proposta del pla d'estudis, s'ha d'indicar la previsió d'adquisició d'aquests recursos.

8. Resultats previstos.

8.1 Estimació de valors quantitius per als indicadors que s'assenyalen a continuació i la justificació de les estimacions esmentades. No s'estableix cap valor de referència en aplicar-se aquests indicadors a institucions i ensenyaments de diverses característiques. En la fase d'acreditació s'han de revisar aquestes estimacions, en atenció a les justificacions aportades per la universitat i a les accions derivades del seu seguiment.

Taxa de graduació: percentatge d'estudiants que acaben l'ensenyament en el temps previst en el pla d'estudis o en un any acadèmic més en relació amb la seva cohort d'entrada.

Taxa d'abandonament: relació percentual entre el nombre total d'estudiants d'una cohort de nou ingrés que van haver d'obtenir el títol l'any acadèmic anterior i que no s'han matriculat ni en aquell any acadèmic ni en l'anterior.

Taxa d'eficiència: relació percentual entre el nombre total de crèdits del pla d'estudis a què es van haver de matricular al llarg dels seus estudis el conjunt de graduats d'un determinat any acadèmic i el nombre total de crèdits en què realment s'han hagut de matricular.

8.2 Procediment general de la universitat per valorar el progrés i els resultats d'aprenentatge dels estudiants. Entre aquests es poden considerar resultats de proves externes, treballs de fi de grau, etc.

9. Sistema de garantia de la qualitat.

La informació que conté aquest apartat es pot referir tant a un sistema propi per al títol com un sistema general de la universitat o del centre responsable dels ensenyaments, aplicable al títol.

9.1 Responsables del sistema de garantia de la qualitat del pla d'estudis.

9.2 Procediments d'avaluació i millora de la qualitat de l'ensenyament i el professorat.

9.3 Procediments per garantir la qualitat de les pràctiques externes i els programes de mobilitat.

9.4 Procediments d'anàlisi de la inserció laboral dels graduats i de la satisfacció amb la formació rebuda.

9.5 Procediment per a l'anàlisi de la satisfacció dels diferents col·lectius implicats (estudiants, personal acadèmic i d'administració i serveis, etc.), i d'atenció als suggeriments o reclamacions. Criteris específics en el cas d'extinció del títol.

10. Calendari d'implantació.

10.1 Cronograma d'implantació del títol.

10.2 Procediment d'adaptació, si s'escau, dels estudiants dels estudis existents en el nou pla d'estudis.

10.3 Ensenyaments que s'extingeixen per la implantació del corresponent títol proposat.

ANNEX II

Matèries bàsiques per branca de coneixement

Arts i humanitats

Antropologia.
Art.
Ètica.

Expressió artística.
Filosofia.
Geografia.
Història.
Idioma modern.
Llengua.
Llengua clàssica.
Lingüística.
Literatura.
Sociologia.

Ciències

Biologia.
Física.
Geologia.
Matemàtiques.
Química.

Ciències de la salut

Anatomia animal.
Anatomia humana.
Biologia.
Bioquímica.
Estadística.
Física.
Fisiologia.
Psicologia.

Ciències socials i jurídiques

Antropologia.
Ciència política.
Comunicació.
Dret.
Economia.
Educació.
Empresa.
Estadística.
Geografia.
Història.
Psicologia.
Sociologia.

Enginyeria i arquitectura

Empresa.
Expressió gràfica.
Física.
Informàtica.
Matemàtiques.
Química.

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

18774 REIAL DECRET 1402/2007, de 29 d'octubre, pel qual es modifica el Reial decret 1370/2006, de 24 de novembre, pel qual s'aprova el Pla nacional d'assignació de drets d'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle 2008-2012. («BOE» 260, de 30-10-2007.)

El Pla nacional d'assignació de drets d'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle, 2008-2012 (PNA), aprovat pel Reial decret 1370/2006, de 24 de novembre, estableix per al quinquenni 2008-2012 la quantitat total de drets que es preveu assignar a les instal·lacions incloses en l'àmbit d'aplicació de la Llei 1/2005, de 9 de març, per la qual es regula el règim de comerç de drets d'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle. També estableix la metodologia de